

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	25.09.2019
Received / Makale Geliş	25.07.2019	Published / Yayınlanma	27.09.2019

SEÇİLİ ARMONİ KİTAPLARININ KONSONANS KAVRAMINI ELE ALIŞLARI BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

COMPARISON OF THE SELECTED HARMONY BOOKS BASED ON THEIR APPROACHES TO THE NOTION OF CONSONANCE

Öğr. Gör. Dr. Ece Merve YÜCEER

Yıldız Teknik Üniversitesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, İstanbul / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-5595-2223

Prof. Dr. Turan SAĞER

Yıldız Teknik Üniversitesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, İstanbul / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-1059-678X

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1414>

Reference: Yüceer, E. M. & Sağer, T. (2019). Seçili Armoni Kitaplarının Konsonans Kavramını Ele Alışları Bakımından Karşılaştırılması, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(42): 2647-2655.

ÖZET

Batı müziği teori tarihinin başlangıçlarından kabul edilebilecek kadar eskiye dayanan ve geniş bir literatüre sahip olan konsonans kavramına dair yazılanları özetlemek, müzik tarihini baştan sonra özetlemeyle neredeyse eşdeğer bir iştir. “Seslerin birlikte uyumluluğu” olarak tanımlayabileceğimiz konsonans sözcüğü, tarih boyunca çeşitli teorisyenler tarafından; matematik, fizik, psikoloji gibi bilimler veya interdisipliner bakış açılarıyla açıklanmaya çalışılmış; fakat hakkında fikir birliğine varılamamıştır. Diğer yandan, armoni kitaplarında ise bu kavrama ya hiç değinilmemekte; ya da kavram, eşit tampere edilmiş aralıklar üzerinden açıklanmaya çalışılmaktadır.

Bu çalışmada, 2000 yıldan fazla bir geçmişe sahip olan konsonans kavramının, seçilen günümüz armoni kitaplarında nasıl ve hangi ifadelerle işlendiği ele alınarak karşılaştırmalı bir analiz yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Konsonans, uyumluluk, armoni, armoni kitapları.

ABSTRACT

Summarizing the history of the notion of consonance is almost equivalent to summarizing the history of western music, as a result of extensive literature and old history of the notion. Consonance, which is widely defined as “harmony of sounds” today, has been defined on the basis of mathematics, physics, psychology or interdisciplinary perspectives; but there presents no consensus between the theorists. On the other hand, in harmony books, the notion is either skipped or explained based on equal tempered harmonic intervals.

In this study, a comparative analysis will be carried out by considering how and in which words the - nearly 2000 years old - notion of consonance is explained in selected harmony books.

Keywords: Consonance, harmony, harmony books

1. GİRİŞ

Konsonans sözcüğü, Latince *con* (ile) ve *sonare* (tınlamak) sözcüklerinin birleşmesinden türemiştir. Konsonans, aralığı oluşturan seslerin birlikte uyumlu olma hâlini ifade etmek için kullanılmaktadır.

Konsonans ve **dissonans** (İng. consonance, dissonance) sözcükleri sırasıyla, *uyumluluk* ve *uyumsuzluk* anlamlarını taşıırken; **konsonant** ve **dissonant** (İng. consonant, dissonant) sözcükleri sırasıyla *uyumlu* ve *uyumsuz* anlamına gelmekte olup, sıklıkla “aralık” sözcüğünün önünde kullanılır. Tarih boyunca, bazı seslerin birlikte, diğerlerinden daha uyumlu duyumsanması teorisyenlerin ilgisini çekmiş, bu

durum gerekçelendirilmeye çalışılmıştır. Günümüzde ise konsonans kavramını, eşit tampere edilmiş aralıklar üzerinden gösterme geleneği yaygındır.

Tarihte öncelikle, doğuşkan dizisinde daha erken ortaya çıkış durumuna göre temel sesle uyumluluk derecesinin arttığı düşünülmüş; fakat kullanılan yöntem değiştirildikçe Myers'ın da belirttiği üzere, deneyime, frekansa ve fiziksel ve psikolojik faktörlere bağlı olarak konsonans olma sonucu değişmiştir (1904: 315).

Konsonans tanımı yapan teorisyenlerden birkaçının ifadelerine değinmek gerekirse:

“**Kulağa hoş gelen** aralıklar konsonant, kulağa hoş gelmeyen aralıklar dissonanttır.” F. J. Fétis (1784-1871)

“**Kulağa hoş gelen** seslerin birleşiminden oluşmuş aralık konsonanttır.” J. P. Rameau (1683-1764)

“Uyum, iki notanın **kaynaşmasıdır**.” (Cleonicles M.S. 1. yy)

“**Durucu** aralıklar konsonant, yürüyücü aralıklar dissonanttır.” (L. Kraft 1922-2014)

“Eşzamanlı seslerin **uyuşumu**” (C. F. Malmberg 1914)

Yukarıda da görüldüğü üzere konsonans kavramı sıklıkla çeşitli sıfatlar vasıtasıyla açıklanır. Bu sıfatlardan her biri konsonans kavramının farklı yönlerine atıfta bulunmaktadır. Aşağıda, Türkçe ve İngilizce kaynaklarda konsonans kavramıyla birlikte anılan sıfatlar ve bu sıfatların atıfta bulunduğu metot/kavramlar birlikte verilmiştir:

İyi (*good*): duygusal

Sabit (*stable*): fonksiyonel (armoniye atf)

Tamamlanmış (*complete*): biçimsel (forma atf)

Uyumlu (*harmonious*): estetik

Tath (*sweet*): fiziksel (beş duyuyla test edilen)

Hoş (*pleasant*): estetik

Nağmeli (*tuneful*): estetik

Bağdaşık (*agreeable*): ses fiziği

Geçimli (*compatible*): ses fiziği

Yumuşak (*soft*): fiziksel (beş duyuyla test edilen)

Pürüzsüz/akıcı (*smooth*): fiziksel (beş duyuyla test edilen) (sesler arasında vurunun olmayışı)

Ayrıca konsonans algısı, dönemlerin akort (tamperaman) sistemlerine etki etmiştir. Dönemin estetik algısına göre uyumlu olarak kabul edilen aralıkla ilgili daha iyi sonuçlar elde edilmek için, çok kez diğer aralıklardan feragat etme yoluna gidilmiştir. Ya da tam tersi bir durum yaşanarak, tamperaman sistemleri konsonans algısına yön vermiştir.

Konsonans kavramıyla ilgili yapılan deneysel çalışmalardan belki de en çok akılda kalanı Stumpf'a aittir. Alman filozof ve psikolog olan Carl Stumpf (1848-1936), tüm matematiksel ve akustik açıklamayı bir kenara bırakarak: “İki ses az ya da çok tek bir ses gibi tınladığında, bunların tek nota gibi duyulduğu izlenimi arttıkça konsonant olma artar. Biz seslerin birbirinden ayrı ve iki olduğunu tanısak da, onlar algıda bir bütünlük yaratır, bu da bize ikisinin birbirleriyle bütünlük sergilediğini gösterir.” yönünde bir teori ortaya atmıştır. Bu teori bugün “kaynaşma teorisi” (Alm. Verschmelzungsgrad, İng. fusion) olarak bilinmektedir. 1883'te yaptığı deneyde denekler, unison'u en konsonant aralık olarak duyduklarını ifade

etmişlerdir. Bunu sırasıyla k2, B2, k3, eşit sayıda B3=T4, B6, k6 izlemiştir. Bu şekilde uyumsuzluk dereceleri artarak 7'li'lere ulaşılmıştır (Hofmann-Engl, 2011: 854).

Tarihsel süreçle bu denli paralellik gösteren ve test edilme yöntemine göre bu denli değişiklik gösteren konsonans kavramı, günümüz armoni kitaplarında ya tarihsel sürecinden soyutlanarak, tampere edilmiş aralıklara indirgenmiş şekilde - sanki üstünde hemfikir olunmuş bir kavram gibi - tanıtılmakta, ya da bu kavrama hiç değinilmemektedir.

Yüceer (2015: 112), konsonans kavramının armoni kitaplarında “geçleştirilmesinin” temelde 4 sebebi olabileceğinden söz etmektedir. 1) Konsonans kavramı, üzerinde uzmanlaşmaya çalışıldıkça genişleyen bir kavramdır. Hakkıyla bu kavramı tüm yönleriyle açıklamak ve tarihini özetlemek, başlı başına bir çalışma gerektirir. 2) Armoni kitaplarının bağlamı tonalite; ses sistemi eşit tampere edilmiş aralıklara indirgenmektedir. 3) Kavram multidisipliner bir platforma taşınmıştır ve takip edip katkı sağlamak zorlaşmıştır. 4) Konsonans kabulü, kullanılan yöntemle göre değişiklik göstermektedir. Örneğin matematiksel prosedürle konsonans olarak kabul edilmiş bir aralık, deneysel yöntemle test edildiğinde dissonant olabilmektedir. Diğer bir deyişle, hakkında fikir birliği yoktur.

Bu çalışmada, armoni kitaplarında rastlanmış “konsonans” başlığındaki ifadeler ve görseller birbirleriyle karşılaştırılma imkânı bulacaktır.

2. SINIRLILIKLAR

Çalışma kapsamında, tarihleri 1890 ile 2017 arasında değişen armoni kitaplarından “konsonans” konusuna değinen 10 adet seçki incelenmiştir.

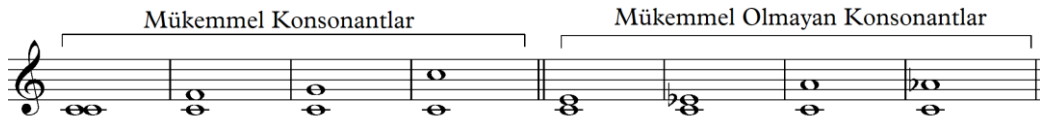
3. YÖNTEM

Seçilen armoni kitapları arasında, konsonans kavramına değinenlerin kullandığı **ifadeler ve görseller**; tanım, ifade ve örnek verilen aralıklar bazında yayımlanma yılına göre sıralanarak özet ve tablolama yoluyla karşılaştırılmıştır. Şekiller ve tablolar adlandırılırken, yazarın kullandığı terminolojiye (konsonant/uyumlu) uygun bir adlandırma kullanılmaya çalışılmıştır.

4. ANALİZ

4.1. Salomon Jadassohn (1890) *Manual of Harmony*

Jadassohn (1890), aralıkların **mükemmel konsonant**, **mükemmel olmayan konsonant** ve **dissonant** olmak üzere sınıflandırılabilirliğini söylemektedir. “**Mükemmel konsonantlar** T1, T4, T5 ve T8; **mükemmel olmayan konsonantlar** B3, k3, B6 ve k6’dır. **Dissonant** aralıklar B2, k2, B7 ve k7’dir.” ifadesi kullanılmaktadır (s. 8).

Şekil 1. Jadassohn: Konsonantlar

4.2. Franklin W. Robinson (1918) *Aural Harmony*

Robinson’ın (1918) konsonansı ele alışı, incelenen kaynaklar arasında en uzun soluklu olanıdır. Konsonans kavramı için “durucu, sonuçsal, geçici olmayan, statik, dinamik olmayan” ifadeleri kullanılmış, bununla birlikte akor yapısında büyük öneme sahip olduğu belirtilmiş; konsonant ve dissonant aralıklar, doğuşkanlar vasıtasıyla (doğuşkan serisindeki oranlar kullanılarak) tarif edilmiştir (s. 18).

Dissonant kavramı, konsonant kavramı açıklanırkenki sözcüklerden zıt sözcükler kullanılarak açıklanmış (yürüyücü, nedensel, geçici, dinamik, statik olmayan), yedili akorların yapısında büyük öneme sahip olduğu belirtilmiştir (s. 18).

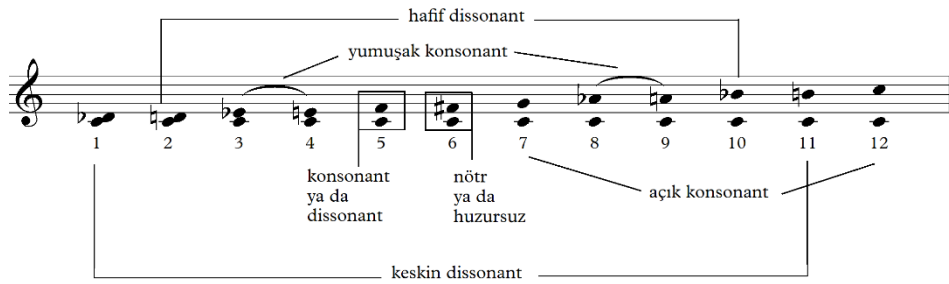
Konsonant aralıklar *mükemmel* ve *mükemmel olmayan* şeklinde ikiye ayrılmış: **Mükemmel konsonant aralıklar** olarak T1, T8 ile T4, T5; **mükemmel olmayan konsonant aralıklar** olarak B3, B3 çevrimi olan k6 ile k3 ve k3 çevrimi olan B6 gösterilmiştir. **Dissonant aralıklar** olarak ise, B2, B2 çevrimi olan k7 ile k2 ve k2 çevrimi olan B7 gösterilmiştir (s. 19).

4.3. Vincent Persichetti (1961) *Twentieth-Century Harmony*

Persichetti'nin (1961) konsonansa bakış açısı ise, incelenen kaynaklar arasında en orijinali olarak gösterilebilir. Persichetti izole olarak çalınan bir sesin armoniklerinin tınlayacağını ve alt armoniklerin ana sesle uyum içerisinde olduğundan bahsetmektedir (s. 14).

T5, T8 **açık konsonant**, B3, k3, B6 ve k6 **yumuşak konsonant**, k2, B7 **keskin dissonant**, B2, k7 **hafif dissonant**, T4 **konsonant** ya da **dissonant** tanımlamaları yapılmakta, bunlara *triton* eklenerek **nötr** ya da **huzursuz** olabileceği söylenmektedir.

Persichetti, besteciliğinden de gelen bir bakış açısıyla T4 aralığının bağlam içerisinde nasıl konsonant ya da dissonant olabileceğini uyumsuz ve uyumlu ortam içinde ayrı ayrı besteleyerek gözler önüne sermektedir, ayrıca çalma pratiği ile ilgili de bilgiler vermektedir (s. 15).

Şekil 2. Persichetti: Konsonans

4.4. Eduard Zuckmayer, Nurhan Cangal ve Adnan Atalay (1976) *Müzik Teorisi (Armoni ve Kontrpuan)*

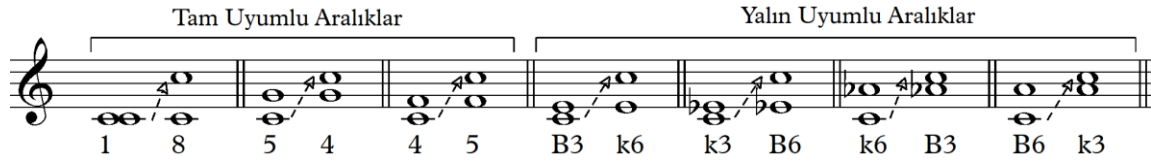
Zuckmayer'in teori kitabı yazma arzusuyla 30 yıllık bir çalışmanın sonucunda bıraktığı notlardan, Cangal ve Atalay'ın çabalarıyla derlenip tamamlanmış, Zuckmayer'in ölümünden dört yıl sonra yayımlanmış bu kitapta, "Armonik Aralıklar" başlığı altında Konsonans kavramına rastlanmaktadır (s. 28). Dipnota eklenen, "1600-1900 yılları arasında gelişerek uygulanan Klasik armoni yöntemi konu edilecektir." ifadesiyle, tarihsel bağlam vurgulanmıştır.

Uyumlu ve uyumsuz aralıkların Latince etimolojisi verilmektedir. Armonik aralıklar *uyumlu* ve *uyumsuz* olmak üzere iki bölüme ayrılmıştır:

Şekil 3. Zuckmayer, Cangal ve Atalay: Uyumlu ve Uyumsuz Aralıklar

Uyumlu aralıklar ise kendi altında iki alt başlık altında incelenmiştir:

Şekil 4. Zuckmayer, Cangal ve Atalay: Uyumlu Aralıklar

Burada en dikkat çekici nokta, birbirlerini oktava tamamlayan aralıkların uyum derecelerinin aynı olduğunun söylenmesidir. Bu söylemle birlikte yazarlar, T5-T4 uyum derecesini eşit kabul etmişlerdir.

4.5. Teyfik Tutu (1986) Çözümlemeli Armoni

Tutu (1986) kitabında, uyumlu aralıkları *tam uyumlu* ve *tam olmayan uyumlu* olmak üzere iki başlıkta toplanmış; **tam uyumlu aralıklar** olarak T1, T5 ve T8, **tam olmayan uyumlu aralıklar** olarak k3, B3, k6 ve B6 gösterilmiştir. T4 aralığının kendine özgü bir durumu olduğu söylenmiş ve "... bir alt üçlü veya bir alt beşli eşliğinde bu aralık uyumludur." denmiştir (s. 4).

Şekil 5. Tutu: Konsonant ve Dissonant Dörtlü

4.6. Walton Piston (1987) Harmony

Piston (1987) konsonant tanımını yaparken "durucu ve tamamlanmış" sözcüklerini kullanmış ve bu sözcüklerin subjektif olmasına rağmen aralık sınıflandırmasının genel geçerliğinden bahsetmektedir. Piston'a göre tam, majör ve minör aralıklar **konsonant**, artık ve eksik aralıklar ile B2, k2, yedililer ve dokuzlular **dissonant**tır. T4 istisna olarak yine karşımıza çıkar. Tutu ile aynı tablo verilerek, "T4 yalnız başına duyulduğunda **dissonant**, altında üçlü ya da beşli varsa **konsonant**tır" ifadesi kullanılmaktadır (s. 15).

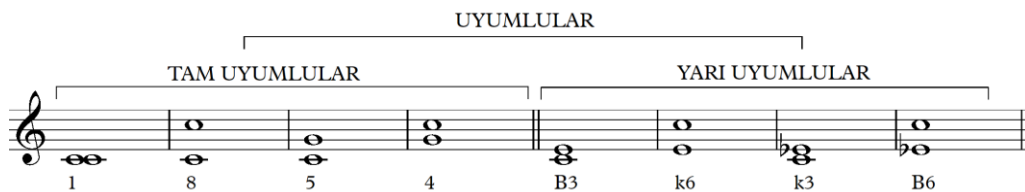

Şekil 6. Piston: Konsonant ve Dissonant Dörtlü

B6, k6, B3 ve k3 **mükemmel olmayan konsonant** olarak sık sık gösterildiği; ama bu sınıflandırmanın 16. yy kontrpuanında bir anlam ifade ettiği, 18. ve 19. yy. armonisinde çok az öneme sahip olduğu söylenmektedir. Ayrıca Piston, dissonant kullanımından bahsederken "kulağa hoş gelmeyen" ifadesini kullanmaktadır.

4.7. Nurhan Cangal (1999) Armoni

Cangal'ın (1999) kitabında, konsonans kavramı "Aralıkların Uyumsal Özellikleri" başlığı altında irdelenmiş, konsonans kavramının Latince etimolojisi verilmektedir (s. 64). Konsonant aralıkları **tam uyumlu** ve **yarı uyumlu** olmak üzere ikiye ayrılmıştır:

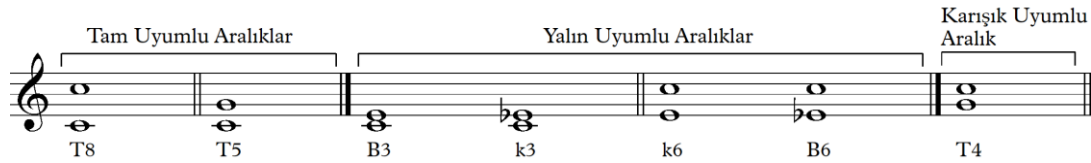
Şekil 7. Cangal: Uyumlular

Cangal ayrıca, konsonans tarihine gönderme yaparak kitapta “geleneksel armoni tekniği ve anlayışı” üzerinde durulduğundan bu dönemin estetik anlayışıyla uyumlu ve uyumsuz kabulünü gerçekleştirdiğini belirtmektedir. Cangal T4 aralığının bazı kaynaklarda uyumlu, bazı kaynaklarda uyumsuz olma sebebi olarak “bağlam”ı göstermiş, bu aralığın işlevsel özelliğine vurgu yapmıştır.

4.8. Memduh Özdemir (2001) *Armoni*

Özdemir (2001) kitabında aralık bilgisi konusunu işledikten sonra, aralıkları “uyumlu” ve “uyumsuz” olarak ikiye ayırmış; uyumlu aralıkların da üç grupta toplandığını belirtmiştir (s. 5).

Özdemir’e göre T5, T8 aralıklar **tam uyumlu**; k3, B3 ve altılılar **yalın uyumlu**; T4 aralığı ise **karişik uyumlu** olarak nitelendirilmiş; uyumlu ve uyumsuzluğun ölçüsü doğuşkanlar olarak gösterilmiştir. Uyumsuz aralıklar tanımlanmamış ya da bu aralıklara örnek verilmemiştir.

Şekil 8. Özdemir: Uyumlu Aralıklar

4.9. Stefan Kostka, Dorothy Payne (2009) *Tonal Harmony*

Kostka ve Payne (2009), “Konsonant ve Dissonant Armonik Aralıklar” başlığı altında; konsonantı *kulağa hoş gelen aralıklar*, dissonantı da *kulağa hoş gelmeyen aralıklar* olarak tanımlanmıştır (s. 23). Bu tanım, kitapta belirtilmese de, Rameau ve Fétis’in çalışmanın girişinde verilen konsonans tanımından başkası değildir.

Kostka ve Payne ayrıca konsonans - ve hoş gitme - kavramlarının “bağlam”a göre değişebileceğini vurgulayarak, “... bazı en heyecanlı (tonal) müzik anları dissonans içerebilir ve er geç kendisine anlam veren bir konsonansa çözülür.” ifadesini kullanmıştır. Devamında ise, “karmaşık bir kavram ve bu kitabın ilgili olduğu şey” diyerek, bu kavrama büyük önem yüklemiştir. Yine de en sonunda - gelenek olduğu biçimde - aralık üzerinden bir tanımlama yaparak “M3, m3, altılılar, T5 ve T8 konsonanstır. Artık ve eksik aralıklar ile diğer tüm aralıklar dissonanttır. T4 istisnai bir durumdur, bas sesle orta ses arasında bulunursa dissonanttır.” sözlerini kullanmıştır.

4.10. Oğuz Usman (2017) *Temel Müzik Teorisi*

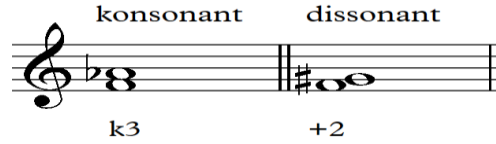
Usman’ın *Temel Müzik Teorisi*, *Temel Armoni* ve *Modal Kontrpuanın Temel İlkeleri* adlı üç ciltlik serisinin ilk cildi olan bu kitapta, “Konsonans ve Dissonans Aralıklar” başlığına rastlanılmaktadır (2017: 63). Aralıkların sınıflandırılmasında, Benward ve Saker’in *Music in Theory and Practice* adlı kitabın kaynak alındığı belirtilmiştir.

Usman, konsonans tanımı yaparken öncelikle “kulağa hoş gelme” ifadesine atıfta bulunmuş; fakat bu ifadenin *göreceli* olduğundan söz ederek *bağlamın* önemine dikkat çekmiştir.

Tablo 1. Usman: Konsonant ve dissonant aralıklar

konsonant	dissonant
T1, k3, B3, T5, k6, B6, T8	K2, B2,T4, k7, B7, +, °

Ayrıca, anarmonik iki aralıktan birinin konsonantken, diğerinin dissonant olduğu bir örnekten yola çıkarak, aralıkların “çözülme gereksinimi”nin dissonans kabulü için önemini vurgulamıştır.

Şekil 9. Usman: Anarmonik aralıklar

T4 aralığının konsonant ya da dissonant oluşuyla ilgili farklı görüşler için kaynaklar göstermiş; fakat kendi sınıflandırmasında T4 aralığını dissonant kabul etmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Konsonans kavramı tarih boyunca, Pisagor, Rameau, Fétis, Leibniz ve Helmholtz gibi teorisyenler tarafından kimi zaman “kulağa hoş gelme” gibi sübjektif bakış açılarıyla, kimi zaman da matematiksel oranlarla ifade edilmiş ve deneysel çalışmalarla ölçülmeye çalışılmıştır.

Aşağıda, çalışmanın sonucunda oluşturulmuş tablolar yer almaktadır:

Kimi yazarlar konsonans ve dissonant dışında ayırmadan bahsetmezken; kimileri farklı alt başlıklar kullanmıştır:

Tablo 2. Yazar - Konsonans Alt Başlıkları

Yazar	Konsonans Alt Başlıkları
Jadassohn	mükemmel / mükemmel olmayan
Robinson	mükemmel / mükemmel olmayan
Persichetti	yumuşak / açık
Zuckmayer, Cangal ve Atalay	tam uyumlu / yalın uyumlu
Tutu	tam uyumlu / tam olmayan uyumlu
Piston	-
Cangal	tam uyumlu / yarı uyumlu
Özdemir	tam / yalın / karışık
Kostka ve Payne	-
Usman	-

İsmlendirme farklı olabilese de, B3 ve k3’ü konsonant sınıfına almayan kaynakla karşılaşmamıştır:

Tablo 3. B3, k3 Hakkındaki Görüş

Yazar	B3, k3 Hakkındaki Görüş
Jadassohn	mükemmel olmayan konsonant
Robinson	mükemmel olmayan konsonant
Persichetti	yumuşak konsonant
Zuckmayer, Cangal ve Atalay	yalın uyumlu
Tutu	tam olmayan uyumlu aralıklar
Piston	mükemmel olmayan konsonant
Cangal	yarı uyumlular
Özdemir	yalın uyumlu
Kostka ve Payne	konsonant
Usman	konsonant

Seçilen 10 kitaptaki konsonant başlıkları incelenmiş ve birbiriyle paralel ifadeler olsa da taban tabana zıt görüşlerle de karşılaşmıştır. Örneğin, Jadassohn ve Robinson’un T4 aralığını tartışmasız şekilde **mükemmel konsonant** başlığı altına yerleştirmeleri buna örnektir.

Tablo 4. T4 Hakkındaki Görüş

Yazar	T4 Hakkındaki Görüş
Jadassohn	mükemmel konsonant
Robinson	mükemmel konsonant
Persichetti	konsonant / dissonant
Zuckmayer, Cangal ve Atalay	tam uyumlu
Tutu	alt üçlü ya da alt beşli ile konsonant
Piston	alt üçlü ya da alt beşli ile konsonant
Cangal	konsonant / dissonant
Özdemir	karışık uyumlu
Kostka ve Payne	orta sesle üst ses arasındaysa konsonant
Usman	dissonant

Yapılan çalışmada gözlemlenen en çarpıcı sonuçlardan biri, yazarların her birinin konsonantın farklı bir boyutuna atıfta bulunmalarıdır. Kimi etimolojisine, kimi tarihine, kimi önemine, kimi işlevine (durucu/yürüyücü), kimiye matematiksel/fiziksel boyutuna atıfta bulunarak, kavramın çok boyutluluğunu gözler önüne sermektedir.

Tablo 5. Atıflar

Yazar	Atıf
Jadassohn	doğuşkan serisi, işlev
Robinson	doğuşkan serisi
Persichetti	bağlam
Zuckmayer, Cangal ve Atalay	etimoloji
Tutu	“kaynaşma” (ses fiziği)
Piston	“kulağa hoş gelme”, işlev
Cangal	etimoloji, tarihsel bağlam, “kaynaşma” (ses fiziği), işlev, bağlam
Özdemir	doğuşkan serisi
Kostka ve Payne	“kulağa hoş gelme”, bağlam
Usman	“kulağa hoş gelme”, bağlam

Konsonans kavramının boyutu ve kapsadığı alanlar her ne kadar özel ilgi ve çalışma gerektirse de, bu kavramın çok boyutluluğu hakkında bilinç oluşturulması, müzik tarihi içinde kavramın nasıl evrildiğinin genel boyutlarıyla kavranmasını sağlayarak, aralıklara ve müzikal algıya bakış açısını temellendirecektir.

KAYNAKÇA

- BARBOUR, J. M. (1951), *Tuning and Temperament – A Historical Survey*. East Lansing: Michigan State College Press.
- CANGAL, N. (1999), *Armoni*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- DUFFIN, R. W. (2006), *How Equal Temperament Ruined Harmony (and Why You Should Care)*. New York: W. W. Norton & Company, Inc.
- HOFMANN-ENGL, L. (2011), Consonance/Dissonance – A Historical Perspective. Proceedings of the 11th International Conference on Music Perception and Cognition (ICMPC11). Seattle, Washington, USA, 852-856.
- JADASSOHN, S. (1899), *Manual of Harmony*. New York: G. Schirmer.
- KOSTKA, S., PAYNE, D. (2009), *Tonal Harmony*. New York: McGraw-Hill Higher Education.
- MALMBERG, C. F. (1914), The perception of consonance and dissonance. *Psychological Monographs*, 25(2), 93-133.
- MYERS, C. S. (1904), Theories of Consonance and Dissonance. *The British Journal of Psychology* 1 (June 25): 315–16.

- ÖZDEMİR, M. (2001), *Armoni*. İzmir: Kanyılmaz Matbaacılık.
- PERSICHETTI, V. (1961), *Twentieth-Century Harmony*. New York: W. W. Norton & Company, Inc.
- PISTON, W. (1987), *Harmony*. New York: W. W. Norton & Company, Inc.
- ROBINSON, F. W. (1918), *Aural Harmony*. New York: G. Schirmer.
- SIMMS, B. (1975), "Choron, Fétis, and the Theory of Tonality". *Journal of Music Theory* 19, (1)112-138
- TENNEY, J. (1988), *A History of Consonance and Dissonance*. New York: Excelsior.
- TUTU, T. (1986), *Çözümlemeli Armoni*. İzmir: Müzik Eserleri Yayınları.
- USMAN, O. (2017), *Cilt I: Temel Müzik Teorisi*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- YÜCEER, E. M. (2015), Müzikte Konsonans Kavramı İçin Sınıflandırma Önerisi. VI. Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu, Kütahya, 111-119.
- ZUCKMAYER, E., CANGAL, N., ve ATALAY, A. (1976), *Müzik Teorisi (Armoni ve Kontrpuan)*. Ankara: YAYKUR.